

UDENRIGSMINISTERIET

Dato: 16. december 2014

Spørgsmål fra Udenrigs-
udvalget til udenrigs-
ministeren af 21. november
2014. URU alm. del
spm. 50.

Spørgsmål 50:

Vil ministeren oplyse, om Gaza er besat rent juridisk og folkeretligt? Vil ministeren endvidere oplyse, om Gaza de facto er besat?

Svar:

Som anført i besvarelsen af URU-spørgsmål 46 alm. del (vedlagt) har Den Internationale Domstol i Haag i udtalelse af 9. juli 2004 om de juridiske konsekvenser af etableringen af en mur i de besatte områder fastslået, at i henhold til folkeretlig sædvaneret er et område at anse for besat, når det faktisk er placeret under kontrol ("authority") af den fjendtlige styrke, og at besættelse kun udstrækkes til territorium, hvor sådan kontrol er blevet etableret og kan håndhæves af besættelsesmagten. Domstolen konkluderede i samme udtalelse, at Gaza var besat af Israel.

Israel trak sig ud af Gaza i 2005, men har forbeholdt sig ret til at sende militære styrker ind i Gaza igen, såfremt det måtte være påkrævet af militær nødvendighed. Israel har endvidere fastholdt sin kontrol over Gazas luftrum, søterritorium og landgrænsen mellem Israel og Gaza. Israel gør gældende, at Gaza ikke er besat, fordi Israel ikke udøver effektiv kontrol over området.

Heroverfor står det synspunkt, at Israel fortsat udøver effektiv kontrol over området, og at Gaza fortsat er besat. Der henvises til, at Israel har kontrol med landgrænsen mellem Israel og Gaza, territorialfarvandet stødende op til Gaza og luftrummet over Gaza. Dertil kommer Israels periodiske militære interventioner i Gaza, håndhævelse af "no-go"-zoner i Gaza op mod grænsen til Israel og restriktioner på personers og varers passage ind og ud af Gaza.

Det forhold, at Israel som anført har forbeholdt sig retten til at sende militære styrker ind i Gaza igen, er også juridisk relevant. Praksis fra Straffetribunalet for det tidligere Jugoslavien understøtter, at kontinuerlig militær tilstedeværelse ikke er en forudsætning for besættelse i folkeretlig forstand, såfremt en stat forbeholder sig muligheden til inden for kort tid at indsætte militære styrker igen. Nævnte israelske tilkendegivelser er således med til at understøtte konklusionen, at Israel folkeretligt fortsat er besættelsesmagt i Gaza, uanset at Israel ikke har kontinuerlig militær tilstedeværelse i Gaza.

Det er også den retsopfattelse, der er tilkendegivet af bl.a. EU og Den Internationale Røde Kors Komite, og som er slået fast i flere FN- generalforsamlingsresolutioner, der er vedtaget med meget betydelige flertal. Senest har Den Internationale Straffedomstols anklager i en afgørelse fra 6. november 2014 (hvor man afviste at rejse sag i Marvi Mamara-sagen om israelsk bording af skibe i den såkaldte Gaza-flotilla) tilsluttet sig den retsopfattelse, at Gaza folkeretligt fortsat er at anse for besat.

Også den danske regering er af den opfattelse, at Israel fortsat er besættelsesmagt i Gaza i folkeretlig forstand. Som nævnt er denne juridiske vurdering baseret på de faktiske omstændigheder omkring Gaza, herunder israelske tilkendegivelser. Ud over denne folkeretlige vurdering spørges der om, hvorvidt Gaza de facto er besat. Denne term ses ikke at være klart defineret, men der henvises til ovenstående for så vidt angår den grad af kontrol, Israel udøver med Gaza.